

Goedkeuring van het op 10 juni 1958 te New York gesloten Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Inleiding

Van 20 mei tot 10 juni 1958 is te New York onder auspiciën van de Verenigde Naties een Conferentie gehouden, welke geleid heeft tot de vaststelling van het ter goedkeuring voorgedragen Verdrag over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken.

De voorgeschiedenis van de Conferentie kan in het kort als volgt worden weergegeven. De Conferentie was het resultaat van een initiatief van de Internationale Kamer van Koophandel, die een ontwerp-verdrag heeft opgesteld. De Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties heeft daarop een Comité van deskundigen benoemd, hetwelk in 1955 een gewijzigd ontwerp heeft voltooid. De opmerkingen, welke door de verschillende Regeringen daarop zijn gemaakt, zijn gedeeltelijk nog vóór de Conferentie, door de Verenigde Naties aan de Regeringen toegezonden en zij zijn later gevolgd door een rapport van het Secretariaat.

Ter Conferentie waren 45 Staten, waaronder het Koninkrijk der Nederlanden, vertegenwoordigd door delegaties en 3 Staten door waarnemers. Enkele intergouvernementele organisaties hadden waarnemers gezonden, te weten de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, het Internationale Instituut voor eenmaking van privaatrecht te Rome en de Organisatie van Amerikaanse Staten; voorts ook een aantal niet-gouvernementele organisaties zoals de Internationale Kamer van Koophandel, de International Bar Association, de International Law Association, de Société de Législation Comparée.

De Nederlandse Permanente Vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties werd tot Voorzitter van de Conferentie gekozen.

De Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht was vertegenwoordigd door de Secretaris-Generaal van die Conferentie.

Het Verdrag is ondertekend door de volgende Staten: Argentinië, België, Bondsrepubliek West-Duitsland, Bulgarije, Ceylon, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Finland, Frankrijk, India, Israël, Jordanië, Luxemburg, Monaco, Nederland, Oekraïne, Pakistan, Philippijnen, Polen, Rusland, Tsjechoslowakije, Wit-Rusland, Zweden en Zwitserland.

Het Verdrag is op 7 juni 1959 in werking getreden.

Het Verdrag treedt in de plaats van het Protocol van Genève van 24 september 1923, betreffende arbitrageclausules (*Stb.* 1925 no. 379) alsmede van het Verdrag van Genève van 26 september 1927 nopens de tenuitvoerlegging van in het buitenland gewezen scheidsrechterlijke uitspraken (*Stb.* 1931 no. 399). Deze beide regelingen zullen tussen de Staten, voor welke het onderwerpelijke Verdrag van kracht wordt, buiten werking treden (Artikel VII, lid 2).

Toelichting op het Verdrag

Artikel I. Ten aanzien van de werkingssfeer van het Verdrag van 1958 is er een aanmerkelijk verschil met het Verdrag van 1927. Het Verdrag van 1927 stelt twee voorwaarden, te weten:

dat de scheidsrechterlijke uitspraak is gewezen „in het gebied van een der Hoge Verdragsluitende Partijen, waarop dit Verdrag van toepassing is, en tussen personen, die onderworpen zijn aan de rechtspraak van een der Hoge Verdragsluitende Partijen” (artikel 1, lid 1).

Het Verdrag van 1958 is van toepassing op „scheidsrechterlijke uitspraken, gewezen op het grondgebied van een andere Staat dan die waar de erkenning en tenuitvoerlegging van zodanige uitspraken worden verzocht” . . . . en het is eveneens van toepassing op „scheidsrechterlijke uitspraken die niet beschouwd worden als nationale uitspraken in de Staat waar hun erkenning en tenuitvoerlegging worden verzocht.”

De eerste voorwaarde voor de toepasselijkheid van het Verdrag van 1927, dat de uitspraak is gewezen op het gebied van een der Hoge Verdragsluitende Partijen, is dus vervallen. Het nieuwe Verdrag bestrijkt mitsdien ook uitspraken, gewezen buiten het grondgebied van de Hoge Verdragsluitende Partijen. Intussen kan elke Staat zelf de hierna te bespreken beperking stellen, dat hij het Verdrag slechts zal toepassen op de uitspraken, gewezen op het gebied van een andere Verdragsstaat (leden 1 en 3).

De tweede voorwaarde voor de toepasselijkheid van het Verdrag van 1927, dat de uitspraak is gewezen tussen personen, die onderworpen zijn aan de rechtspraak van een der Hoge Verdragsluitende Partijen, is geheel geschrapt.

Zeer lang is tijdens de Conferentie gediscussieerd over het derde lid van artikel I, behelzende de mogelijke beperkingen van de werkingssfeer van het Verdrag. Deze beperkingen zijn, naar uit paragraaf 14 van de Slotakte blijkt, bedoeld als limitatief. Het genoemde artikellid laat toe de volgende twee beperkingen te maken:

a. Iedere Staat kan op basis van wederkerigheid verklaren, dat hij het Verdrag slechts zal toepassen op de erkenning en tenuitvoerlegging van uitspraken gewezen op het grondgebied van een andere Verdragsluitende Staat.

b. Hij kan ook verklaren, dat hij het Verdrag slechts zal toepassen op geschillen welke voortvloeien uit al dan niet contractuele rechtsbetrekkingen die volgens het nationale recht van de Staat die de verklaring aflegt, als handelsrechtelijk worden beschouwd.

Voor het Koninkrijk komt slechts de eerste hierboven genoemde beperking in aanmerking, waardoor een staat op basis van wederkerigheid kan verklaren het verdrag alleen toe te passen op arbitrale uitspraken gewezen op het grondgebied van een andere verdragsstaat, dus niet op arbitrale uitspraken gewezen in een land dat geen partij zal zijn bij het verdrag.

Hoewel een zo uitgebreid mogelijke werkingssfeer van het verdrag in het belang kan worden geacht van de internationale handel en bij de bepaling van de toepasselijkheid dan ook de voorwaarden zijn vervallen welke het Verdrag van 1927 stelde, verdient het toch de voorkeur door het afleggen van deze verklaring een al te algemene werking van het verdrag te voorkomen.

Ondergetekenden achten het te ver gaan onbeperkte verplichtingen te aanvaarden met betrekking tot rechtshandelin-

gen verricht in landen, die geen partij bij het verdrag zijn. De gevolgen van een dergelijke verplichting zouden in de huidige samenleving van staten, waartussen zo grote verschillen in rechtsontwikkeling bestaan, niet kunnen worden overzien. Zij zouden het ook niet in overeenstemming met de in het volkenrecht geldende gewoonte achten zodanige verplichtingen op zich te nemen, onverschillig of te dien aanzien enige reciprociteit bestaat.

Voor dit standpunt wordt steun gevonden in het feit dat de West-Europese landen, met uitzondering van Finland en Griekenland, die tot dusver het verdrag hebben bekrachtigd (Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Noorwegen en Oostenrijk), evenals vele niet-West-Europese landen, het voorbehoud hebben gemaakt. Nu het verdrag de mogelijkheid biedt de toepasselijkheid te beperken tot arbitrale uitspraken gewezen op het grondgebied van verdragspartijen, komt het wenselijk voor dat ook het Koninkrijk van deze mogelijkheid gebruik maakt.

Het afleggen van een dergelijke verklaring zal daarenboven een stimulans voor andere landen vormen tot het verdrag toe te treden, omdat anders op hun grondgebied gewezen scheidsrechterlijke uitspraken niet onder de gunstige verdragsregeling omtrent de erkenning en tenuitvoerlegging zouden vallen.

De tweede beperking was aanvankelijk door de Conferentie, die tegenover beperkingen in het algemeen afwijzend stond, niet opgenomen. De aanvaarding van het Verdrag zou dan voor sommige landen, waaronder België en Frankrijk, die arbitrage slechts voor handelszaken kennen, zeer zijn bemoeilijkt, zo niet onmogelijk zijn geworden. Op voorstel van de Nederlandse Delegatie is deze beperking, welke ook in het Verdrag van 1927 voorkomt en in de praktijk tot geen moeilijkheden aanleiding heeft gegeven, wederom aanvaard.

Tenslotte verdient vermelding, dat het nieuwe Verdrag in de tweede zin van het eerste lid van artikel I uitdrukkelijk rekening houdt met het geval, dat een arbitrale uitspraak, hoewel gewezen in een bepaald land, daar niet wordt beschouwd als nationaal. Zulk een uitspraak valt eveneens onder het Verdrag, zodat erkenning en tenuitvoerlegging met toepassing van het Verdrag zullen kunnen worden gevraagd in het land, waar de uitspraak is gewezen. De meeste landen, waaronder Nederland, beschouwen de arbitrale uitspraken in hun land gewezen, als nationaal en die, welke in een ander land worden gewezen, als buitenlands. De in eigen land gewezen uitspraken zijn dan steeds executoir naar nationaal recht, de in het buitenland gewezen uitspraken slechts voor zover de erkenning en tenuitvoerlegging worden aanvaard. De Bondsrepubliek Duitsland echter beschouwt een aldaar onder Frans recht gewezen arbitrale uitspraak als een buitenlandse uitspraak en een in Frankrijk onder Duits recht gewezen uitspraak als nationaal. De laatste uitspraak is executoir naar nationaal recht. Doch de eerste is dit slechts voor zover de erkenning en tenuitvoerlegging worden aanvaard; deze casus diende dus afzonderlijk te worden vermeld.

Artikel II. Bij de aanvang der Conferentie was besloten om, evenals indertijd in Genève, de erkenning van de geldigheid van arbitrageclausules te regelen in een afzonderlijk protocol. Toen het resultaat van de Werkgroep, welke met de uitwerking van dit Protocol was belast, ter tafel kwam, is op voorstel van de Nederlandse Delegatie besloten de materie van het protocol in het Verdrag zelf in te lassen, en wel in één artikel, het huidige artikel II. Als gevolg hiervan werd ook in artikel VII bepaald, dat, evenals het Verdrag van 1927, ook het Protocol van Genève van 1923 zijn werking zou verliezen tussen de Partijen bij het nieuwe Verdrag.

Het belang van artikel II ligt voornamelijk in het derde lid: wanneer één der partijen zich bij de rechter beroept op het bestaan van een arbitrage-overeenkomst in de zin van dit artikel, zal de rechter de partijen naar arbiters moeten verwijzen, tenzij hij van oordeel is dat de arbitrage-overeenkomst vervallen is, niet van kracht is of niet kan worden toegepast.

Daarnaast is van belang, dat een „arbitrage-overeenkomst in geschrifte” ook omvat een uitwisseling van brieven of telegrammen (lid 2). Een Nederlands voorstel, geïnspireerd door de waarnemer van de Haagse Conferentie voor Internatio-

naal Privaatrecht, om daaraan toe te voegen, dat ook een schriftelijke bevestiging door één der partijen zonder tegenpraak van de andere partij voldoende zou zijn — overeenkomstig het op 15 april 1958 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Verdrag nopens de bevoegdheid van de gekozen rechter in het geval van internationale koop van roerende lichamelijke zaken (ontwerp-tekst in *Trb.* 1956, 144, blz. 11 v.) —, werd niet aanvaard.

Artikel III. Dit artikel bevat het beginsel van erkenning en tenuitvoerlegging van de scheidsrechterlijke uitspraken, die onder de werkingssfeer van het Verdrag vallen.

De procedure van erkenning en tenuitvoerlegging wordt beheerst door de regelen van rechtsvordering, die gelden in het land, waar een beroep op de uitspraak wordt gedaan. De voorwaarden voor de erkenning en tenuitvoerlegging worden intussen in de verdere artikelen van het Verdrag aangegeven.

De procedure voor de erkenning en tenuitvoerlegging van de uitspraken, waarover het Verdrag spreekt, behoeft niet dezelfde te zijn als de procedure, die geldt ten opzichte van nationale uitspraken. Intussen is in de tweede zin van het onderwerpelijke artikel op voorstel van de Britse Delegatie vastgelegd, dat het verschil binnen redelijke grenzen dient te blijven.

Artikel IV. Een belangrijk winstpunt ten opzichte van het Verdrag van 1927 is, dat het dubbele exequatur wordt vermeden.

Onder vigeur van het Verdrag van 1927 kan het dubbele exequatur onvermijdelijk zijn als gevolg van de eis, dat bevestiging wordt, dat geen rechtsmiddel meer openstaat tegen de beslissing (artikel 1, lid 2, onder *d*). In het nieuwe Verdrag is deze eis vervallen. Men behoeft dus niet meer eerst een exequatur in het land van de uitspraak te vragen alvorens erkenning en tenuitvoerlegging in een ander land te vragen. Aan de nieuwe regeling ligt ten grondslag het standpunt, dat het vereiste van exequatur in het land van de uitspraak onnodige formaliteiten en kosten meebrengt, wanneer niet in dat land, maar in een ander land executie wordt beoogd.

Voorts behoeft de partij, die de erkenning en tenuitvoerlegging wenst, niet aan te tonen al hetgeen in artikel 1, lid 2, van het Verdrag van 1927 wordt verlangd. Zij kan volstaan met de arbitrale uitspraak en de arbitrage-overeenkomst te produceren. De tegenpartij moet ten overstaan van de rechter van het land, waar de erkenning en de tenuitvoerlegging worden gevraagd, wanneer zij het daartoe strekkende verzoek wil tegenspreken, het bewijs leveren, dat de uitspraak nog niet bindend is geworden of is vernietigd dan wel dat de tenuitvoerlegging van de uitspraak is geschorst in het land waar ze is uitgesproken (artikel V, eerste lid, onder *e*).

De overlegging van de uitspraak en van de overeenkomst levert dus volledig bewijs op de in de procedure van erkenning en tenuitvoerlegging behoudens tegenbewijs van de verweerder. Tegenover het Verdrag van 1927 is dus de bewijslast omgekeerd. Dit is geschied in het belang van de internationale handel.

Artikel V. In het land van erkenning en tenuitvoerlegging kan de partij, welke de arbitrage verloor, alleen een weigering van de erkenning en tenuitvoerlegging bewerkstelligen op een van de gronden genoemd in dit artikel.

Met deze limitatieve opsomming van de gronden, waarop erkenning en tenuitvoerlegging van scheidsrechterlijke uitspraken kunnen worden geweigerd, wordt belet, dat vóór het tenuitvoerleggen van een uitspraak in een ander land de uitspraak aldaar ten gronde aan een volledig onderzoek wordt onderworpen. Het belang van de handel verdraagt een zodanig onderzoek niet. Slechts de fundamentele rechten van de partijen en de openbare orde kunnen een grond opleveren om de erkenning en de tenuitvoerlegging van een elders gewezen uitspraak te weigeren.

Het eerste lid noemt vijf gronden voor weigering, op het bestaan waarvan de verliezende partij een beroep moet doen en waarvoor die partij ook het nodige bewijs moet bijbrengen.

Vermelding verdient het volgende met betrekking tot onderdelen van het eerste lid.

Lid 1, sub a. De eerste grond voor weigering ligt in de onbekwaamheid van partijen tot het sluiten van de arbitrage-overeenkomst of in de ongeldigheid van die arbitrage-overeenkomst. Aanvankelijk nam de Conferentie het standpunt in, dat geen regel van internationaal privaatrecht ware op te nemen, met name niet ten aanzien van de geldigheid van de arbitrage-overeenkomst (tweede gedeelte van het artikelonderdeel.) Doch in één van de laatste zittingen der Conferentie werd, op voorstel van de Delegatie der U.S.S.R., een nadere aanduiding opgenomen van de wet, die op de arbitrage-overeenkomst toepasselijk is. Toen dit was geschied, is op voorstel van de Nederlandse Delegatie een aanvulling op deze nadere aanduiding aangebracht (eerste gedeelte van het artikelonderdeel). Daardoor is bereikt, dat de bekwaamheid van partijen onderworpen blijft aan de op hen toepasselijke wet, ter beoordeling van de rechter volgens zijn regelen van internationaal privaatrecht. Voor het overige zal de geldigheid der arbitrage-overeenkomst dus moeten worden beoordeeld naar de wet, aan welke de partijen deze overeenkomst hebben onderworpen of, bij gebreke van enige aanwijzing daaromtrent, naar de wet van het land waar de arbitrale uitspraak is geweest. De partij-autonomie staat hierbij derhalve op de voorgrond. De Nederlandse Delegatie ter Conferentie heeft verklaard, dat het onderwerpen der arbitrage-overeenkomst aan een bepaalde wet door partijen zowel uitdrukkelijk als stilzwijgend kan geschieden, zodat de rechter de vrijheid heeft de wil van partijen uit begeleidende omstandigheden af te leiden; deze verklaring werd ter Conferentie niet weersproken.

Lid 1, sub b. Op voorstel van de Nederlandse Delegatie werden hier toegevoegd de woorden „of dat het hem om andere redenen onmogelijk is geweest zijn zaak te verdedigen.” Daardoor kunnen de erkenning en tenuitvoerlegging van een arbitrale uitspraak ook worden tegengehouden, indien men wel tijdig van de arbitrage-procedure op de hoogte was, maar, bijvoorbeeld door weigering van een visum, niet in staat was de verdediging te voeren.

Lid 1, sub d. Van groot belang is de formulering van de vierde grond, dat de samenstelling van het scheidsgerecht of de arbitrale procedure niet in overeenstemming was met de overeenkomst van partijen, of, bij gebreke van een overeenkomst dienomtrent, met de wet van het land waar de arbitrage heeft plaats gevonden. Partijen verkrijgen dientengevolge een aanzienlijk grotere vrijheid om de arbitrage-procedure te regelen, zoals zij dit zelf wensen, in het bijzonder door, zoals in de praktijk geschiedt, te verwijzen naar uitvoerige reglementen van arbitrage-instituten. Onder het Verdrag van 1927 (artikel 1, lid 2, onder e) moet de partij, die de erkenning of tenuitvoerlegging van een arbitrale uitspraak verzoekt, namelijk steeds bewijzen, dat de uitspraak is geweest overeenkomstig de rechtsregelen, die van toepassing zijn op de scheids-rechterlijke procedure. Ingevolge het nieuwe Verdrag wordt het arbitragerecht in de internationale verhoudingen in beginsel aanvullend recht. Dit is een belangrijke verbetering.

Lid 1, sub e. Zoals uit de toelichting op artikel IV blijkt, moet de uitdrukking dat de uitspraak bindend is geworden voor partijen, in strikte zin worden verstaan. De uitdrukking kan immers niet betekenen, dat de uitspraak kracht van gewijsde moet hebben verkregen. Een uitspraak, die bindt, doch nog niet in kracht van gewijsde is gegaan, kan toch in aanmerking komen voor erkenning en tenuitvoerlegging in een ander land.

De toevoeging van de woorden „door een bevoegde autoriteit” was voor Nederland gewenst, teneinde duidelijk te doen uitkomen, dat hieronder niet is begrepen het geval van automatische schorsing door het instellen van het nietigheidsmiddel, hetwelk overigens in artikel VI een speciale regeling heeft gevonden.

Het tweede lid noemt twee gronden, welke de rechter van het land, waar de erkenning en de tenuitvoerlegging van de arbitrale uitspraak worden gevraagd, in tegenstelling tot de

gronden, bedoeld in het eerste lid, ook ambtshalve voor zijn weigering mag toepassen, te weten: (a) het onderwerp van geschil is niet vatbaar voor arbitrale beslechting onder de wetgeving van het land van erkenning en tenuitvoerlegging en (b) de erkenning of tenuitvoerlegging zou tegen de openbare orde van dat land indruisen.

Artikel VI geeft aan de rechter van het land, waar erkenning of tenuitvoerlegging van een arbitrale uitspraak wordt verzocht, de bevoegdheid om, wanneer hem wordt aangehouden dat een verzoek tot vernietiging van de uitspraak of tot schorsing van de tenuitvoerlegging is gedaan in het land van wijzen dan wel in het land onder welks recht de arbitrage plaats vond, zijnerzijds zijn beslissing op het verzoek tot tenuitvoerlegging op te schorten en tegelijkertijd, op verzoek van de winnende partij, de verliezende partij tot het stellen van zekerheid te verplichten. Deze bevoegdheid van de rechter om zekerheidstelling te bevelen is opgenomen met het oog op het vaak chicaneuse karakter der nietigheidsprocedure.

Het aanhangig zijn van een nietigheidsprocedure in een ander land dan dat waar de uitspraak is geweest of dat onder welks recht de arbitrage plaats vond, kan derhalve noch aanleiding vormen tot weigering van de erkenning of tenuitvoerlegging, noch tot opschorting van de beslissing ter zake.

Algemene betekenis van het Verdrag

Het Verdrag houdt, zoals in het voorgaande tot uiting is gekomen, duidelijk een vooruitgang in op het Verdrag van 1927.

In de eerste plaats is het zgn. dubbele exequatur vermeden, zodat in beginsel degeen, die een arbitrale uitspraak verkregen heeft, direct kan gaan naar de rechter van het land waar hij wil executeren, zonder eerst een exequatur in het land van wijzen te moeten verwerven (artikel IV).

Voorts is de gedachte aanvaard, dat de executerende partij door de arbitrale uitspraak is geëxecuteerd. De geëxecuteerde zal moeten aantonen, waarom die uitspraak de erkenning en de tenuitvoerlegging ervan niet kan schragen (artikelen IV en V, in het bijzonder lid 1).

In de derde plaats laat het Verdrag de partijen vrij de procedure en de samenstelling van het scheidsgerecht geheel naar eigen inzicht te regelen: men heeft geen enkele wet als a priori imperatief of aanvullend toepasselijk te beschouwen (artikel V, lid 1, onder d). Uiteraard wordt deze grote vrijheid beperkt door de mogelijkheid van een beroep op de openbare orde.

Artikelen VII—XVI. Deze artikelen behoeven geen bijzondere toelichting. Slechts worde vermeld, dat door het ontbreken van maar één stem een artikel inzake de beslechting van geschillen door het Internationaal Gerechtshof niet is opgenomen.

Artikel X van het Verdrag maakt het mogelijk, dat de gelding van het Verdrag bij de bekrachtiging of naderhand wordt uitgebreid tot Suriname en de Nederlandse Antillen. Voor de goedkeuring van het Verdrag is in overleg met de Regeringen van Suriname en de Nederlandse Antillen de vorm van een Rijkswet gekozen. De Kroon kan dan bij bekrachtiging van het Verdrag of naderhand verklaren, dat het Verdrag mede zal gelden voor andere gebieden van het Koninkrijk dan Nederland.

Deze verklaring zal niet geschieden dan nadat de wenselijkheid daarvan zal zijn vastgesteld en de noodzakelijk geachte uitvoeringsregelingen zullen zijn getroffen. In Suriname zijn de uitvoeringsregelingen reeds tot stand gekomen.

De Minister van Justitie,

A. C. W. BEERMAN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.